

อริยาพร สอดศรี 2553: ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้านานการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร วิทยาลัยเกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิศิษฐ์ ลิ้มสมบุญชัย, Ph.D. 115 หน้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรลูกค้านานการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่างซึ่งเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาค่านนุนทด จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 416 ราย และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบจำลองมัลติโนเมียลโลจิต (Multinomial logit model)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรลูกหนี้ ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 40 – 49 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้น ป.6 ทำไร่หรือทำสวนเป็นอาชีพหลัก และมีจำนวนแรงงานต่อสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 0.46 คนต่อครัวเรือน ทั้งนี้ครัวเรือนเกษตรกรมีมูลค่าทรัพย์สินทั้งหมดเฉลี่ย 1,987,691.66 บาทต่อครัวเรือน มีรายได้ในภาคเกษตรและรายได้นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 159,798.21 และ 138,158.30 บาทต่อครัวเรือน ตามลำดับ โดยมีค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร และค่าใช้จ่ายในการบริโภคในครัวเรือนเฉลี่ย 54,248.49 33,986.39 และ 97,569.81 บาทต่อครัวเรือน ตามลำดับ โดยมีปริมาณเงินกู้ของ ธ.ก.ส. เฉลี่ย 63,324.95 บาทต่อครัวเรือน ปริมาณหนี้อื่นๆ เฉลี่ย 51,820.76 บาทต่อครัวเรือน ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่เกษตรกรได้รับการตรวจเยี่ยมจาก ธ.ก.ส. ปีการผลิตละ 2 ครั้ง และมีระยะเวลาในการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. 1 – 10 ปี นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรจะทำการกู้ยืมจาก ธ.ก.ส. และกองทุนหมู่บ้าน เป็นส่วนใหญ่

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกหนี้ ธ.ก.ส. ในครั้งนี้ได้แบ่งสถานะลูกหนี้ออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1. ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้ 2. ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ 3. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ และ 4. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่สามารถชำระหนี้ได้ ผลการศึกษาโดยใช้แบบจำลองมัลติโนเมียลโลจิต (Multinomial logit model) พบว่า อายุ รายได้ในภาคเกษตร ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด และจำนวนครั้งในการติดตามหนี้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับโอกาสในการชำระคืนหนี้ ส่วนค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ปริมาณเงินกู้ และอาชีพหลัก (ชาวนา) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับโอกาสในการชำระคืนหนี้ ทั้งนี้ยังพบด้วยว่า จำนวนครั้งในการติดตามหนี้จะมีผลทำให้เกษตรกรมีแนวโน้มในการกู้ยืมเงินมาเพื่อชำระหนี้คืนเพิ่มมากขึ้นด้วย

จากผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่า ธ.ก.ส. ควรหาแนวทางในการส่งเสริมและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรที่มีอายุน้อยและมีอาชีพทำนา เพื่อให้มีเงินทุนเพียงพอในการชำระหนี้ และให้เจ้าหน้าที่พนักงานสินเชื่อออกติดตามหนี้มากขึ้น แต่ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำ รวมทั้งสร้างความเข้าใจกับเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรชำระหนี้ได้ตามสัญญาโดยใช้เงินทุนตนเอง